

අමරාවතී සහ නාගර්ජුනකොණ්ඩ සංඝාරාමයන්හි ආරාමික සැලසුම් ලක්ෂණ
ආර්. එම්. වයි. එම්. රාජපක්ෂ ¹
HU/2012/2246

මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ වන්නේ අමරාවතී සහ නාගර්ජුනකොණ්ඩ සංඝාරාමයන්හි ආරාමික සැලසුම් ලක්ෂණ හඳුනා ගැනීම වේ. මෙම ප්‍රදේශයන්හි සංඝාරාම සැලසුම් කිරීමේදී ස්වභාවික පිහිටීම හා සංඝාරාමයන් හි වැඩ වාසය කළ හික්ෂුන් වහන්සේලාගේ දෛනික අවශ්‍යතාවයන්ට අනුකූලව සංඝාරාම සැලසුම් කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ බව පෙනෙන්නට ඇත. මෙම ප්‍රදේශ කඳු සහිත හුදෙකලා ප්‍රදේශ වීමෙන් හික්ෂුන්ගේ භාවනා කටයුතුවලට පහසු වී ඇත. සංඝාරාමයට ජලය සහ ආලෝකය ලබාගත් ආකාරය මෙහිදී වැදගත් වේ. සංඝාරාම සැලසුම් කිරීමේදී යොදා ගත් ශිල්ප ක්‍රමයන් ද වේ. එහිදී දාරුමය ආකෘතිය සහ කුළුණු කලාව වැදගත් වේ. සංඝාරාම සැලසුම් කිරීමේදී කුළුණු, ගරාදි වැට, දොර, බිත්ති අලංකරණය සඳහා දැව බහුලව යොදාගෙන ඇත. සංඝාරාමයන් සැලසුම් කිරීමේදී කුළුණු අලංකාරය සඳහා පමණක් යොදාගත් අංගයකි. කුළුණුදැව, ගල් සහ ගඩොල් භාවිතයෙන් නිම කළ ඒවා විය. ඒවායේ අලංකරණය සඳහා බුද්ධ චරිතයේ සිදුවීම් කැටයම් කර ඇත. සංඝාරාම සැලසුම් කිරීමේදී එහි බිම් සැලැස්ම හඳුනා ගැනීම ද වැදගත් ය. ප්‍රධාන වෛත්‍යය, පිළිමගෙය, වෛත්‍යසරය, හතරැස් මිදුල, හික්ෂු කුටි, කුළුණු සහිත ශාලාව, පොදු ආලින්දය බිම් සැලැස්මේ අංගයන් අතර වේ. සංඝාරාමයේ උස් භූමියෙහි ප්‍රධාන වෛත්‍යය ඉදි කරන ලදී. හතරැස් මිදුලට එක් පැත්තකින් ඇතුළු විය හැකි අතර අනෙක් තුන් පැත්තෙහි හික්ෂු කුටි පිහිටා තිබුණි. එම කුටි හතරැස් වූ අතර එක් හික්ෂුවකට පමණක් වාසය කළ හැකි අන්දමට ඉදි කර තිබුණි. මෙම පර්යේෂණය සිදු කිරීමේ දී ද්විතියික මූලාශ්‍ර ලෙස දකුණු ඉන්දියාවේ ඉතිහාසය, පුරාවිද්‍යාව, වාස්තු විද්‍යාව සම්බන්ධ ග්‍රන්ථ ද, තෘතීයික මූලාශ්‍ර වශයෙන් අන්තර්ජාලය පරිශීලනය කිරීම මගින් දත්ත ඒකරාශීකර ගැනීමට හැකි විය. මෙසේ ගොනුකර ගත් දත්ත අනුසාරයෙන් අමරාවතී සහ නාගර්ජුනකොණ්ඩයෙහි සංඝාරාම සැලසුම් කිරීමේදී ස්වභාවික පිහිටීමත්, හික්ෂුන්ගේ දෛනික අවශ්‍යතා කෙරෙහිත් අවධානය යොමු කරමින් දාරුමය ආකෘති සහ කුළුණු යොදා ගනිමින් මනා සැලසුමකට ඉදිකරන ලද බව නිගමනය කළ හැකි ය.

ප්‍රමුඛ පද: අමරාවතී, නාගර්ජුනකොණ්ඩ, සංඝාරාම, බෞද්ධාගමික කලාව

1 දෘශ්‍ය කලා සහ සැලසුම්කරණය (විශේෂවේදී) දෙවැනි වසර